

**МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ**

**Сектор за просторно планирање
и урбанизам**

Број: 350-01-00634/2017-11

Датум: 20.11.2018. године

Београд, Немањина 22-26

ИЗВЕШТАЈ

О ОБАВЉЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ

О ПРЕДЛОГУ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ И ИНТЕГРАЛНОГ УРБАНОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДО 2030. ГОДИНЕ

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Влада Републике Србије је на предлог министарства надлежног за урбани развој, донела Закључак у вези са Програмом израде Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја у Републици Србији до 2030. године (број 350-131179/2017-2 од 11. јануара 2018. године, у даљем тексту: Закључак). Саставни део Закључка је и Програм израде Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја у Републици Србији до 2030. године (у даљем тексту: Програм израде Стратегије). Носилац израде овог стратешког документа је Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (у даљем тексту: МГСИ), док су средства за израду обезбеђена, како из државног буџета, тако и из пројекта „Унапређење управљања земљиштем на локалном нивоу у Републици Србији” који се реализује као део техничке сарадње између Републике Србије и Републике Намачке на основу Меморандума о срадњи потписаног 25. јануара 2017. године у Београду.

Предлог Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја у Републици Србији до 2030. године (у даљем тексту: Предлог Стратегије), припремљен је у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14 и 83/18, у даљем тексту: Закон о ПИ), Закона о планском систему („Службени гласник РС”, број 30/18, у даљем тексту: Закон о ПС), Закона о Просторном плану Републике

Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10, у даљем тексту: Закон о ППРС) и другим релевантним прописима.

За израду Предлога Стратегије у складу са Програмом израде Стратегије био је задужен Синтезни тим кога су чинили представници МГСИ, ГИЗ/Амберо пројекта „Унапређење управљања земљиштем на локалном нивоу у Републици Србији” и Експертског тима из Института за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) из Београда који је био ангажован од стране партнера ГИЗ/Амберо. Израдом Предлога Стратегије руководили су др Сениша Тркуља из МГСИ, др Ратка Чолић из ГИЗ/Амберо и др Марија Максин из Института за архитектуру и урбанизам Србије. Експертски тим за израду Предлога стратегије је извршио своје обавезе према наручиоцу посла у септембру 2018. године, а МГСИ је у сарадњи са представницима ГИЗ/Амберо припремило Предлог Стратегије за јавну расправу.

II ПОСТУПАК ОБАВЉАЊА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

Процедура јавне расправе је спроведена у складу са одредбама Закона о ПС и Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14). Закључак о спровођењу јавне расправе о Предлогу Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја Републике Србије до 2030. године (у даљем тексту: Закључак о спровођењу јавне расправе) Одбор за привреду и финансије Владе Републике Србије донео је 10. октобра 2018. године (бр. 350-9389/2018). У складу са законом, активности везане за спровођење јавне расправе поверене су МГСИ.

Јавна расправа о Предлогу Стратегије одржана је у периоду од 15. октобра до 4. новембра 2018. године на интернет страници МГСИ и на порталу Е-Управе Републике Србије. Све ближе информације о месту излагања, као и потребна објашњења, могла су се добити у Сектору за просторно планирање и урбанизам МГСИ.

Јавна презентација Предлога Стратегије одржана је 22. октобра 2018. године са почетком у 11.00 часова у Великој сали Привредне коморе Србије, у Београду, улица Теразије 23. Физичка и правна лица, могла су у току трајања јавног увида да доставе своје примедбе на Предлог Стратегије у писаном облику, закључно са 5. новембром 2018. године, као и након јавног увида до упућивања на мишљења ради међуресорног усаглашавања 20. новембра 2018. године. На основу евиденционог листа, јавној презентацији присуствовало је 41 лице испред државних органа, привредних субјекта, јавних предузећа, међународних организација, удружења грађана и других организација цивилног друштва, стручне јавности, универзитета, института и заинтересованих грађана. Након презентације коју је отворио Начелник одељења за урбани Развој у МГСИ др Зоран Радосављевић, презентацију су одржали др Сениша Тркуља, саветник из МГСИ, др Ратка Чолић и Драго Бабић, национални експерт из ГИЗ/Амберо. Након расправе уследила је дискусија у оквиру које су присутни најавили слање примедби које су накнадно и доставили на предвиђени начин, у складу са Закључком о спровођењу јавне расправе.

Примедбе на Предлога Стратегије, прикупљене у току трајања јавног увида, представљају саставни део овог извештаја.

III ПРИМЕДБЕ НА ПРЕДЛОГ СТРАТЕГИЈЕ СА ЗАКЉУЧЦИМА

У наредној табели дат је скраћени приказ поднетих примедба на Предлог Стратегије са закључцима Комисије по свакој примедби и кратким образложењем:

1. Кристина Перић, Министарство заштите животне средине од 30.10.2018. год.	
<p>Део 4.1.6.5 „Заштита од буке” кориговати да гласи: У Републици Србији су дефинисане граничне вредности индикатора буке за одређене акустичке зоне. Одређивање акустичких зона врши јединица локалне самоуправе у зависности од намене простора. Иако одређивање акустичких зона представља законску обавезу за ЈЛС, само мањи број њих (јединица локалне самоуправе) је извршио акустичко зонирање. Не постоји обједињен/централизован систем станица за мониторинг буке, већ свака ЈЛС одређује број мерних места и динамику мерења, те је немогуће извршити систематизацију података о нивоима буке.</p>	Примедба се прихвата.
<p>Корекција дела 6.5 на страни 45. Анекса II који се односи на Заштиту од буке у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, 75/2010) и Директивом 2002/49/ЕЗ.</p>	Примедба се прихвата.
<p>Корекције у SWOT табели за стратешки правац заштите животне средине у Анексу II за теме буке и јонизујућег зрачења, као и проблем 2. у потребама за интервенцијом у оквиру истог стратешког правца.</p>	Примедба се прихвата.
2. Сузана Милутиновић, Министарство заштите животне средине од 2.11.2018. год.	
<p>У складу са препорукама UNECE (документ <i>Guidance on Land-Use Planning, the Siting of Hazardous Activities and related Safety Aspects</i>, стр. 27) се наводи да у документу јавних политика урбаног развоја на националном нивоу мора бити узета у обзир Севесо директива</p>	Примедба се прихвата. <p>У пакету мера 1.4 додата мера 1.4.5 и веза са мерама 4.2.4 и 4.3.2 у стратешком правцу IV</p>
3. Ђорђе Мојовић, Програм за урбани развој од 3.11.2018. год.	
<p>У оквиру пакета мера 3.3. било би целисходно додати, по темама стамбене политике:</p>	Не прихвата се

<p>У вези стамбене подршке на унапређењу приуштивости становања (3.3.1, 3.3.2 и 3.3.4) Предуслов за реализацију стамбене политике, односно поменутих интервенција су, по хијерархији институције, прописи и новац. Прописи донекле постоје, али се институције укидају, док новац постоји, али иде на другу страну.</p> <p>а. Развој нових институција на националном и локалном нивоу за праћење стања у стамбеном сектору, дефинисање стамбене политике, програмирање, финансирање и реализацију стамбених програма, укључујући и обавезно формирање фондова</p> <p>б. Финансирање стамбене подршке кроз редовно буџетско издвајање и друге видове прикупљања и одржавања средстава.</p>	<p>Предложене мере су предмет Националне стамбене стратегије, а донекле су обухваћене у стратешком правцу Управљање са аспекта Стратегије урбаног развоја.</p>
<p>У вези одржавања стамбених зграда (3.3.3). Ово је један од кључних тема стамбене политике а пропадање стамбеног фонда и његова ниска енергетска ефикасност су последица нерегулисаних својинских односа. Регулатива о етажној својини није ушла у Закон о становању и одржавању зграда (прецизније, избачена је из нацрта) тако да је предуслов за решавање свих проблема у овој области и даље незадовољен.</p> <p>в. Доношење регулативе о етажној својини, као предуслова за дефинисање својинских односа и одговорности власника станова у вишестамбеним зградама.</p> <p>г. Успостављање мера за унапређење управљања и одржавања и подизања културе становања у стамбеним заједницама (вишестамбеним зградама).</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Садашња мера 3.3.3 ће бити спојена са мером 4.1.6, а нова мера 3.3.3 ће бити формулисана као што је предложено као тачка г) док је тачка в) предмет Националне стамбене стратегије.</p>
<p>У вези неформалних насеља (3.3.5 и 3.3.6) – доњи предлог обухвата обе мере, уз проширење. Идеја је да се мере не примењују изоловано већ се регуларизација насеља третира као пројекат који обавезно садржи све мере. Некадашња легализација, а садашње озакоњење је међу последњим активностима оваквог пројекта. За овакав приступ потребне су институције и средства, а приступ је управо на принципу који заговара Стратегија.</p> <p>д. Успостављање институционалног оквира и мера за целовит и интегрисани приступ регуларизацији неформалних насеља кроз њихово увођење у плански систем, консолидацију и санацију, регулисање својине на земљишту, легализацију објеката, инфраструктурно опремање, изградњу</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Мере 3.3.5 и 3.3.6 се односе респективно на бесправно изграђене делове насеља и подстандардне делове насеља, те иако се једним делом проблематика урађења ових делова насеља или поједначаних објеката подудара, потребно је присутити решавању сваког од ових мера кроз специфичне активности које се разликују по</p>

<p>објеката јавне намене и унапређење квалитета, приступачности и безбедности јавних простора уз пуну партиципацију локалне заједнице</p>	<p>карактеру</p>
<p>4. Ксенија Радовановић, Институт за урбане политике од 4.11.2018. год.</p>	
<p>Кроз садржај Нацрта Стратегије РС, у делу анализе постојећег стања и SWOT анализе, препознат је проблем приватизације стамбеног фонда и чињенице да ни након две деценије није започет процес ублажавања ефеката разарања стамбеног система. Такође су наведени подаци EUROSTAT о друштвеној неједнакости у Републици Србији, која је земља највеће неједнакости у Европи (коефицијент 9,7), као и подаци о реалној неприуштивности становања изражени кроз чињеницу да за преко 70% становништва РС трошкови становања представљају значајно оптерећење за буџет.¹ На основу претходно изнетих података, јасно је да омогућавање веће доступности становања представља приоритетан стратешки циљ, чије је решавање ургентно за скоро три четвртине грађана Републике Србије. Ипак, садржај Нацрта Стратегије РС показује узмицање од решавања проблема недоступности крова над главом.</p> <p>Препорука: Дефинисати као посебан стратешки циљ: КРОВ НАД ГЛАВОМ ЗА СВЕ ГРАЂАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ</p>	<p>Прихвата се</p> <p>У посебан циљ III који се везује за стратешки правац Друштвено благостање у делу 5.3 ће бити додато „обезбеђивање крова над главом за све грађане”.</p>
<p>Није дата потпуна анализа и оцена тренутног стања у области решавања стамбеног питања грађана: Није могуће приступити дефинисању мера којима се тежи „обезбеђивању одрживог становања за све грађане” (посебни циљ III: Друштвено благостање, мера 3.3.) а да се у анализи проблема неприступачности становања пропусти приказ неефикасности тренутних мера социјалне и стамбене подршке у Републици Србији, која се огледа не само у непотпуном фонду станова намењених стамбеној подршци, већ и у реалној неприуштивности оних станова који се дају у непрофитни закуп а која је проузрокована високим ценама закупа и рачуна, повећањем трошкова закупа због увођења пореза на социјалне станове (порез на сиромаштво 2) и недовољним и неадекватним социјалним давањима, а огледа се и у другим мерама као што су неадекватна координација органа социјалне заштите (пружање новчане помоћи током 9 месеци неусклађена са обавезом плаћања стана 12 месеци</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Спровођењем Закона о становању и одржавању зграда (члан 121, став 2. и 3) треба да се употпуни евиденција стамбених потреба која ће бити основ за праћење и будућу анализу стања у области решавања стамбених питања грађана што ће допринети редефинисаном циљу стратешког правца друштвено благостање. Такође, у току је израда и Националне стамбене стратегије која се детаљније бави свим аспектима стамбене подршке.</p>

<p>годишње уз претњу отказивањем уговора уколико се пропусти плаћање кирије), условљавање корисника стамбене подршке дискриминишућим условима (правила „лепог понашања”), неадекватан третман категорија примарних и секундарних бескућника итд. Такође, није дата анализа ефеката очигледне приоритизације изградње станова за групе од интереса за државу, као што је најављена изградња станова за војна лица и припаднике служби безбедности, односно куповине социјалног мира на уштрб решавања стамбеног питања угроженијих грађана.</p> <p>Препорука: Допунити Нацрт Стратегије РС анализом постојећег стања у области социјалне заштите и приступа становању кроз стамбену подршку;</p>	
<p>Мере у склопу пакета мера 3.3. Обезбеђивање приуштивог и одрживог становања за све грађане, прописане су на нејасан начин: Појединачне мере нису анализирани и појашњене у претходним поглављима Нацрта Стратегије РС. Уз то, терминологија коришћена при опису појединачних мера (мера 3.3.1. „одређене категорије становништва”, мера 3.3.2. „други начини прибављања... развој алтернативних стамбених решења”, мера 3.3.4. „приуштивих и одговарајућих стамбених објеката”, и сл.) не успоставља јасан однос према садржају, стратешким циљевим и мерама прописаним важећом Националном стратегијом социјалног становања („Службени гласник РС”, број 13/2012), нити одређење према изменама ове посебне стратегије.</p> <p>Препорука: Одредити се према стратешким циљевима и мерама дефинисаним Националном стратегијом социјалног становања („Службени гласник РС”, број 13/2012) и коришћењем интегралног и мултисекторског приступа успоставити јасан темељ за даље дефинисање мера за остварење стратешких циљева на основи посебног циља „Кров над главом за све грађане”</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Иако је ваша примедба у потпуности основана, разлог општих формулација је стратешки тип овог документа, док ће он бити разрађен акционим планом који треба да буде урађен у року од 90 дана од усвајања стратегије. Такође, Национална стамбена стратегија која је у изради замениће по доношењу постојећу Националну стратегију социјалног становања.</p>
<p>Дефиниција и број индикатора успешности спровођења Стратегије РС у области становања доводи у питање сврсисходност претходних процеса дефинисања циљева и пакета мера за спровођење: У делу 7.6 ПОКАЗАТЕЉИ УЧИНКА ЗА ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА СТРАТЕГИЈЕ, којима се мери ефикасност и ефективност спровођења јавне политике утврђене овом стратегијом, читаво</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Показатељ је редефинисан да одговара праћењу теме становања у контексту урбаног развоја. Специфични показатељи становања биће</p>

<p>поглавље пакета мера за остваривање циљева друштвеног благостања сведен је на један индикатор - „Удео изразито стамбено депривираних домаћинстава (%)” (пакет мера 3.3). С обзиром на изнете статистичке податке о распону домаћинстава која се убрајају у потенцијалне кориснике различитих облика приступачног и социјалног становања, нејасна је дефиниција категорије „изузетно депривираних домаћинстава”, односно методологија утврђивања оваквог статуса.</p>	<p>дефинисани у Националној стамбеној стратегији, између осталог и показатељ који ће одговарати и показатељу за праћење првог подциља Циља одрживог развоја 11.</p>
<p>Садржај Стратегије РС показује нејасно опредељење ка дефинисању обима проблема неприступачности становања, што се одражава на садржај анализе постојећег стања, на дефинисање стратешких циљева и мера за њихово достизање, као и индикатора успешности спровођења Стратегије РС. Овакав приступ је у нескладу са израженом сврхом израде Стратегије РС која је описана као „утврђивање стратешког оквира за усмеравање продуктивног, инклузивног и резилијентног дугорочног урбаног развоја у Републици Србији”. Додатно, одређивање пуне деценије, односно 2030. године као рока важења ове стратегије може бити оправдано једино уколико се успостављању стратешких циљева и мера за превазилажење идентификованих проблема приступило на темељу суштинских вредности које као друштво желимо да негујемо. Опредељење ка сужавању циљева, без пружања адекватног или икаквог образложења таквог поступка, представља пропуштену шансу да се мултисеторском националном стратегијом поставе здрави темељи за даљу разраду ка остварењу појединачних циљева.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Имајући у виду да се паралелно ради Национална стратегија становања у Републици Србији, у Стратегији урбаног развоја се становање посматра првенствено у контексту урбаног развоја. Приуштивост становања као значајна тема и за урбани развој и квалитет живота у градовима обухваћено је мером 3.3.2.</p>
<p>Ускладити терминологију и дефиниције овог стратешког документа са другим документима из области становања и блиских области, пре свега Законом о становању и одржавању стамбених зграда („Службени гласник РС”, број 104/2016), Законом о планирању и изградњи и Законом о озакоњењу. Препорука се посебно односи на дефиниције и коришћење следећих појмова:</p> <p>- „нехигијенско насеље”; Појам који се користи ради стигматизације станара, а изузима одговорности органе јавне управе у чијој је надлежност да постигну уједначен ниво услова живота и достојанства за све грађане. Овај појам нема утемељење у званичним документима РС и неопходно га је изменити усвојеним појмом - подстандардна насеља.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Појам подстандардних насеља не постоји у наведеним законима, али је свакако прихватљивији.</p> <p>Са друге стране, неформална насеља као таква помињу се у члану 27. Закона о планирању и изградњи.</p> <p>Закон о становању и одржавању зграда не одбацује појам социјалног становања већ одређује врсту и критеријуме за остваривање стамбене подршке који су примењиви на</p>

<p>- „неформална изградња” и „неформално насеље”; По формалном статусу, насеља (и објекти) могу бити законито формирана или незаконито формирана. Уколико се жели одредити спрам услова инфраструктурне и комуналне опремљености, користити појам „подстандардна”.</p> <p>- „социјално становање”; Закон о становању и одржавању стамбених зграда дефинише различите модалитете становања уз стамбену подршку, док одбацује коришћење појма социјалног становања.</p>	<p>све грађане који их испуњавају, укључујући и кориснике социјалне помоћи (члан 89. став 4. тачка 4.).</p>
<p>У Стратегији изостала је анализа постојећих услова одвијања партиципативних процеса, те је недовољно јасно на који начин и у каквој приоритетности је планирано спровођење пакета мера 3.4. Подизање нивоа транспарентности у процесу доношења одлука о урбаном развоју и унапређење партиципације грађана и укључивања стејкхолдера. Додатно, иако је у делу МОГУЋНОСТИ (шансе, потенцијали) поглавља 4.2.1. Синтезна SWOT анализа, наведена као мера „оснаживање улоге месне заједнице и непосредне партиципације грађана у управљању урбаним развојем”, у даљем тексту Нацрта Стратегије РС није даље разматран потенцијал месних заједница у смислу децентрализације и подизања транспарентности јавне управе.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>У мери 5.1.3 додата је ставка „јачање улоге месне заједнице”</p>
<p>Иако се једна мера из пакета мера 3.4. односи на „унапређење процедура партиципације грађана и стејкхолдера у процесима доношења одлука” (мера 3.4.3), у поглављу 7. СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ наведене су мере које не укључују активности на даљем побољшању правног оквира партиципативних процеса („Измене и допуне Закона о планирању и изградњи, укључујући област грађевинског земљишта, уз реформу правног оквира у погледу одрживог коришћења, финансирања и управљања грађевинским земљиштем и обнове локалних институционални”). Додатно, индикатор успешности спровођења пакета мера 3.4. (поглавље 7.6 ПОКАЗАТЕЉИ</p> <p>УЧИНКА ЗА ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА СТРАТЕГИЈЕ), уско је дефинисан као „број институција по типу (јавне, приватне, невладине) укључен у партиципативни процес израде урбанистичког/просторног плана или стратешког документа”. Изостављањем евалуације учешћа грађана у партиципативним процесима, доводи у питање квалитет будуће евалуације, односно сврсисходност прописивања читавог пакета мера 3.4.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Показатељ је допуњен праћењем укључености грађана у процес партиципације.</p>

чији је основни циљ управо подизање степена укључености грађана.

У делу 4.1.1 ОДРЖИВИ ЕКОНОМСКИ РАСТ - УРБАНА ЕКОНОМИЈА И ФИНАСИЈЕ, у поглављу 4.1.1.4. РАЗВОЈ БРАУНФИЛД ЛОКАЦИЈА, браунфилд је описан као значајани развојни потенцијал за могућу конверзију и развој нових одрживих намена (производних, услужних, пословно-стамбених активности, рекреативних, слободних и зелених простора), за коју „није развијена методологија за њихову активацију у продуктивнију намену”. У делу 5.4. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА УРБАНОГ РАЗВОЈА, као СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ I: ОДРЖИВИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ, издвојен је и дефинисан пакет мера 1.3. ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА И УПРАВЉАЊЕ БРАУНФИЛД ЛОКАЦИЈАМА, и то између осталог, прејудуцирајући успостављање механизма за давање подстицаја приватном сектору кроз суфинансирање „тешких” браунфилда јавним средствима. Једнака вредност дата је мерама чије спровођење треба тек да дефинише услове за темељну анализу методологије управљања, ремедијације и стављања у функцију локација обухваћених појмом браунфилд. Даље прејудуцирање неопходности улагања јавних средстава као испомоћи приватном сектору у ремедијацији оваквих локација дато је у самој дефиницији појма браунфилд у појмовнику Нацрта Стратегије РС на следећи начин: „Њихово реактивирање захтева обавезно учешће и јавних средстава, посебно у погледу деконтаминарања, рушења постојећих садржаја, расељавања, опремања инфраструктуром, регулисања својинских односа, реституције, итд.” У индикаторима успешности спровођења нису наведени индикатори којима се мери успешност успостављања методолошког оквира за управљање браунфилд локацијама, већ искључиво квантитативни показатељи њихове ревитализације.

Препорука: Редифинисати мере из пакета мера 1.3. ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА И УПРАВЉАЊЕ БРАУНФИЛД ЛОКАЦИЈАМА и индикатора успешности спровођења стратешког циља, на начин да је јасан приоритет дат успостављању методологије управљања, ремедијације и стављања у функцију локација обухваћених појмом браунфилд, где се под функцијом подразумева она која задовољава најшири спектар друштвених потреба

Не прихвата се

Мера 1.3.4 у пакету мера 1.3 се односи успостављање методологије управљања, ремедијације и стављања у функцију локација обухваћених појмом браунфилд, где се под функцијом подразумева она која задовољава најшири спектар друштвених потреба грађана локалних самоуправа. Поред тога приоритетно подручје 1 у делу 6.1 се односи на интервенције у вези са браунфилдима на локалном нивоу, чиме је браунфилд локацијама дат посебан значај на тај начин што је за ову тему издвојен и посебан пакет мера и посебно подручје интервенције што није случај ни са једном од тема обрађених у стратегији.

Имајући у виду значај теме, потребно је да се активности методолошког и управљачког типа одвијају паралелно са активностима интервенције у простору при чему су оне нужно повезане.

Што се тиче показатеља за тему браунфилда, с обзиром да се систем праћења урбаног развоја тек успоставља у Републици Србији, број показатеља не треба да буде превелик. Предност у почетном сету показатеља је дата показатељу који се односи на квантитативну аспект како евиденције тако и реализације, док се позитивни ефекти очекују и није им дат приоритет у овој фази успостављања система праћења урбаног развоја.

грађана локалних самоуправа.	
5. Јасмина Гачић, Факултет за безбедност од 4.11.2018.	
<p>Део који носи наслов СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ IV – КВАЛИТЕТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, Пакет мера 4.2. требало би да гласи - Прилагођавање на климатске промене и успостављање система реаговања у акцидентним, удесним и ризичним ситуацијама у урбаним насељима: неопходно је прилагодити термине у складу са постојећом нормативно-правном регулативом и законским документима који ће бити донети у наредном периоду (Закон о заштити животне средине, 2009. год. Закон о ванредним ситуацијама, 2009. године, предлог Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама)</p>	Прихвата се
<p>Пакет мера 4.3. Јачање институционалних капацитета и примена стратешких и планских докумената заштите животне средине у планирању и остваривању урбаног развоја – 4.4.1. Формирање специјализованих јединица за реаговање у случају акцидентних ситуација и удеса у урбаним насељима (природне и антропогене генезе – земљотреси, поплаве, акциденти и удеси техничко-технолошког порекла) у складу са локалним и националним програмима проценама и плановима заштите од акцидентних и ризичних ситуација</p>	Прихвата се
<p>4.4.2. Развијање, усвајање и имплементација локалних процена ризика, планова смањења ризика, планова заштите и планови смањења ризика за критичне инфраструктуре у случајевима акцидентног загађивања животне средине</p>	Прихвата се
6. Драгутин Ненезић, Београд од 4.11.2018.	
<p>4.1.3. Инклузивни урбани развој - и Законом о јавно-приватном партнерству и концесијама (ЗЈПК) се отвара могућност учешћа приватног сектора у вршењу јавних услуга, која је недовољно искоришћена. Штавише, то је једини пропис којим се поступак поверавања обављања јавних услуга приватном сектору до детаља регулише, за разлику од Закона о јавним службама, у ком се то прописује доста сумарно. Вреди споменути да су ЈПП у области друштвене инфраструктуре изузетно</p>	<p style="text-align: center;">Прихвата се</p> <p>У поглављу 4.1.3 на крају реченице "Узимајући у обзир корените промене у политичко-институционалном систему неопходна је шира анализа сектора јавних служби из аспеката обухвата активности, модалитета организовања,</p>

<p>присутна у Европи, као и у другим развијеним јурисдикцијама, те да је могућа и њихова имплементација у области (социјалног) становања, за шта такође постоје успешни примери у упоредној пракси</p>	<p>начина финансирања", додаје се: укључујући и примену ЈПП.</p>
<p>7.2. Плански основ урбаног развоја на националном и локалном нивоу - овај део је потребно додатно ускладити са релевантним одредбама Закона о планском систему, како би у потпуности био спроводив</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Примедбом нису прецизиране одредбе Закона о планском систему са којима текст Предлога стратегије у поглављу 7.2. није усклађен</p>
<p>7.3.1 Расположиви и очекивани извори финансирања - овај део је потребно дорадити полазећи од, с једне стране, стања на финансијском тржишту (које свакако нуди шире могућности од онога што је у њему представљено), те, с друге стране, разраде одређених финансијских инструмената. Примера ради, процена вредности непокретности не може бити извор финансирања - то може бити само повећање те вредности услед реализације одређених јавних инвестиција тј. механизам <i>land value capture</i></p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Детаљнија анализа извора финансирања ће следити кроз израду акционих планова за спровођење стратегије. Такође, поменута процена вредности непокретности у Стратегији није представљена као извор финансирања већ као финансијски механизам (један од значајних у погледу својих потенцијала). У питању је финансијски механизам (активност или сет активности за прибављање и употребу потенцијалних финансијских средстава).</p>
<p>У институционалном смислу, у делу 7.3.1 је потребно додатно разрадити поделу надлежности између националног савета, националног фонда и јединице, као и дефинисати законске предуслове за њихово формирање. Питање међусобне координације различитих институција и ниво власти, која се донекле покушала увести кроз Закон о планском систему, је и даље отворено, поготово имајући у виду значај и комплексност области које овај документ уређује, па му треба посветити додатну пажњу, како би се његовом применом у потпуности остварили циљеве ради којих је донет</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Из наведеног смо закључили да се примедба односи на део 7.4.1. У овом кораку, међутим, није могуће додатно прецизирати наведене ставке из примедбе, али ће свакако бити разматране у даљем поступку.</p>
<p>У делу 7.3.1 на нивоу јединице локалне самоуправе, из личног искуства заснованог на раду у најкомплекснијој ЈЛС - Граду Београду - се намеће потреба дефинисања рада на двоструком колосеку тј.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>У начелу, ова примедба стоји, али је исто тако тешко</p>

<p>и кроз јединице и кроз радна тела кумулативно, а не алтернативно како је сада постављено у документу. Јединице имају већи ауторитет, поготово уколико имају овлашћење за доношење обавезујућих аката, док су радна тела флексибилнија и подобнија за координацију</p>	<p>операционализовати на начин како је предложено. С обзиром да стратегија локалног урбаног развоја није обавезујући документ, Стратегијом се не могу прописати процедуре и институционални оквир на локалном нивоу.</p>
<p>Генерално, у погледу ЈПП/концесија, документ их препознаје само сумарно и то чини се само у строго формалном значењу. Примера ради, учешће приватног сектора у пружању јавних услуга или изградњи јавне инфраструктуре је могуће и кроз друге правне механизме, попут заједничке изградње у складу са Законом о планирању и изградњи, за шта је пример изградња/пресељење Београдске аутобуске станице. У том смислу, документ треба да обухвати читав дијапазон учешћа приватног сектора у складу са позитивним прописима, јер се на тај начин може одговорити на низ изазова са којима се суочава, попут браунфилда, урбане обнове/ревитализације/регенерације/реконструкције и сл.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Стратегија јасно препознаје учешће приватног сектора. ЈПП је као финансијски механизам дефинисано у мерама 5.2.2 стратешког правца Управљање урбаним развојем и у поглављу 7.3 Извори финансирања. Као таква, Стратегија отвара могућности за примену различитих финансијских механизма, али Стратегија нема улогу прописа. Финансијски механизми се укључују и примењују у складу са постигнутим нивоом економског развоја и достигнућим капацитетима за израду зрелих пројеката, односно са базом постојећих пројеката. Од 74 финансијска механизма које познаје европска и светска пракса, наведени су неки (према критеријуму високе ефикасности), примењиви у овој фази економског развоја.</p>
<p>У погледу <i>transit-oriented development</i>, иако је он препознат у оквиру одређених мера, требало би да се додатно разради као посебан појам и принцип.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Са аспекта финансијских извора и обезбеђења средстава, транзитно оријентисан развој (ТОД) се посматра као начин на који се максимизује количина стамбеног, пословног и слободног простора, и то на пешачким дистанцама удаљености од јавног превоза. При томе, ТОД има за циљ повећање употребе јавног</p>

	<p>превоза, смањењем коришћења приватних аутомобила и промовисањем одрживог урбаног раста, што разликује ТОД од Транзитно усмереног развоја ("Transit prompt development").</p> <p>У зависности од величине и комплексности задатка, на нивоу ЈЛС ће се примењивати ТОД имајући у виду неку од варијанти принципа, или више принципа или само неке кључне принципе. На пример, у Краљеву су кроз Стратегију интегралног урбаног развоја препознате "пешачке осе"... а у Београду се као кључна карактеристика транзитно оријентисаног развоја (и на тај начин се разликује од "транзитног усмереног развоја") препознаје смањење количине паркинга за приватна возила у градским зонама.</p> <p>Примена концепта транзитно оријентисаног развоја ће се детаљније разрадити кроз акциони план за спровођење Стратегије.</p>
<p>Документ би требало да прође стручну лектуру/редактуру, како се не би користили буквални преводи енглеских израза (нпр. инвестиционо возило за <i>investment vehicle</i>) који се уобичајено не користе ни у прописима ни у пракси.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Инвестиционо возило (<i>Investment Vehicle</i>) је термин који је препознатљив у односу на изведене банкарске термине (<i>Special purpose vehicle</i>) и друге термине, као што су <i>Special-purpose entity</i> или <i>special-purpose vehicle/SPV</i>, или у случајевима законодавства држава ЕУ – FVC (<i>financial vehicle corporation</i>). У пракси и на глобалном нивоу, термин Инвестиционо возило (<i>Investment Vehicle</i>) употребљава Урбана коалиција. Инвестиционо возило је</p>

	укључено као термин од стране Коалиције за урбано планирање и транзиције, и публиковано у истраживањима и Упутству за Финансирање Урбаног Развоја, у чијем је учешћу сарађивала експертска група за финансије, а коју чине Deutsche Bank, the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), World Bank, the Urban Land Institute, the Climate Policy Initiative (CPI), C40 (Finance), the London School of Economics (LSE), PwC, and Siemens.
7. Цоана Машић, Светска банка од 1.11.2018.	
Узети у обзир приступ Тразнитно оријентисаног развоја и механизам <i>land value capture</i> који је Светска банка разрадила кроз пројекте на примеру града Београда	Делимично се прихвата Примена концепта транзитно оријентисаног развоја ће се детаљније разрадити кроз акциони план за спровођење Стратегије.
8. Драган Јевтовић, Крагујевац 4.11.2018.	
СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ IV: КВАЛИТЕТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ. Недостаје: Заштита изворишта и акумулација воде за пиће. Повећање капацитета акумулација питке воде.	Делимично се прихвата Заштита изворишта и квалитета воде ће бити интегрисано у меру 4.1.1 која се односи на квалитет воде, док је тема водоснабдевања обрађена у пакету мера 2.4 мера 2.4.2
Истаћи да је јединица која треба да буде формирана у министарству за урбани развој посебна организациона јединица	Не прихвата се У тексту Стратегије стоји да је реч о посебној јединици.
Недостаје: Измештање објеката војне индустрије и касарни ван градских насеља. Филозофију војске у окружењу становништва, напустиле су све цивилизоване земље. Са аспекта ЈЛС то су екстериторијалне јединице на које не може да се утиче у поступку израде планске	Не прихвата се Током израде Стратегије на располагању су били само подаци тзв. Мастер плана располагања војним непокретностима одређеним

<p>документације и врло често представљају препреку даљем урбаном развоју. (Ваљда ЈНА и њено наслеђе није више табу тема.)</p>	<p>за отуђење на територији Републике Србије (анализа о браунфилд локацијама у делу 4.1.1.4 Стратегије).</p>
<p>7.1. ЗАКОНСКИ ОСНОВ УРБАНОГ РАЗВОЈА</p> <p>Недостаје: Ригорозна контрола примене закона (јасна надлежност и адекватна овлашћења инспекцијских служби). Ништа нам не вреде закони без сузбијања корупције у судству и борбе против „урбанистичке мафије“ (коју нико више и не помиње).</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><i>На локалном нивоу доносиће се локалне стратегије одрживог и интегралног развоја за урбана насеља (у даљем тексту: локалне урбане стратегије – ЛУС).</i></p> <p>Брисати реч одрживог. Урбанизам има везе са економијом, али није и само економија. Код економских стратегија, с обзиром да смо изашли из периода планске економије, ово има смисла, али не и када је у питању урбанизам. Западна цивилизација није настала само на економији већ и због тога што је финансирала културне делатности и друге потребе грађана које су ретко самоодрживе. Исто важи и за назив ове стратегије. Колико је мени познато у ЕУ се не користи реч одржив за стратегије интегралног урбаног развоја.</p> <p><i>Стратегије одрживог и интегралног развоја за урбана насеља није исто што и стратегија интегралног урбаног развоја, чак не мора ни да има много везе са овом последњом. Овако дефинисана не мора да има много везе са урбаним развојем, а и ствара тоталну пометњу приликом тумачења од стране потенцијалних донатора. Мора да се доказује да је то у ствари стратегија интегралног урбаног развоја, што мора да буде да би се стекло право за приступ расположивим фондовима ЕУ опредељеним за ову намену. Треба јасно дефинисати назив као <i>Стратегија интегралног урбног развоја ЛУС</i>, а не правити проблеме локалним самоуправама. Треба бити оригиналан, али ово је апсолутно контрапродуктивно.</i></p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Стратегије доносе ЛУС, а не насеља, па у том смислу треба адекватно формулисати <i>локални ниво</i>. (сигурно се не мисли на месне заједнице).</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Кориговаће се одредбе тако да гласи: Стратегије интегралног</p>

<p>Пример: Златибор – Чајетина, Копаоник – Рашка, ...</p> <p>У општем случају ЈЛС доноси стратегију за целу територију општине или насеље на својој територији и то треба експлицитно да буде написано или се директно задире у аутономију локалне самоуправе.</p>	<p>урбаног развоја доносе ЈЛС.</p>
<p><i>Локалне стратегије одрживог и интегралног развоја за урбана насеља припремају се на основу ове стратегије за потребе њене разраде и непосредног спровођења.</i></p> <p>Ово је супротно суштини „Стратегије интегралног урбаног развоја“ каквом је она успостављена у ЕУ одакле смо је и преузели. Типичан централистички став. (Да не ширим тему). Где је овде аутономија локалне самоуправе да одлучује о свом развоју у складу са приоритетним потребама локалног становништва. Чему онда служи партиципација грађана, ако је све унапред одређено. По уставу ЈЛС нису више извршни орган (продужена рука) централне власти, па је оваква одредница у тексту стратегије и неуставна. Не спорим потребу усаглашености локалних са овом стратегијом, али буџет РС није и не треба да буде једини извор финансирања када је у питању развој ЈЛС. ЈЛС могу у своје стратегије интегралног урбаног развоја да уврсте и другачије приоритете, ако могу саме да их финансирају или обезбеде средства за њихово финансирање. Испада да се локалне стратегије доносе у циљу реализације неког кровног документа, а не због стварних потреба локалне самоуправе.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Текст ће да гласи: <i>Локалне стратегије интегралног урбаног развоја припремају се на основу ове стратегије. Остатак текста: <u>за потребе њене разраде и непосредног спровођења, се брише.</u></i></p>
<p>У делу 4.2.1 Синтезна SWOT анализа, ставка Могућности: „Интегрисање у ЕУ, могућност коришћења предприступне помоћи и фондова”: Где се усмерава нација када се у једном, оваквом, стратешком документу интеграција у ЕУ повезује само са коришћењем фондова. Трансфер знања, искуства и цивилизацијских достигнућа, на конкретно решавање проблема у земљи је далеко важнији јер представља помак у свести људи, а не само ад-хок решење да неком „мазнемо“ паре. Ово је озбиљан документ и на најбољи начин Европи говори о томе како видимо процес интеграције. Ово никако не сме да буде на првом месту или оставити само „могућност коришћења предприступне помоћи</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Текст ће се кориговати тако да гласи: „Интегрисање у ЕУ, размена знања, искуства и достигнућа, могућност коришћења предприступне помоћи и фондова.”</p>

и фондова ЕУ“.	
<p><i>Оснаживање улоге месне заједнице и непосредне партиципације грађана у управљању урбаним развојем</i></p> <p>Ово никако не би требало да буде на последњем месту. Заборавља се да су људи (грађани) и њихове идеје, заједно са „струком“ најважнији за дугорочни развој заједнице, а не политичари који размишљају од једне до друге изборне кампање.</p> <p>Доношење ове стратегије је управо начин да се и дугорочни пројекти од интереса за урбани развој разматрају и реализују.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>„јачање улоге месне заједнице” додато у меру 5.1.3</p>
<p>У делу 6 у потенцијалним изворима финансирања за подручја интервенције се не спомиње Фонд за урбани развој</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Национални фонд за финансирање урбаног развоја је препознат Стратегијом и представља дугорочно и одрживо решење, али захтева и посебан легални оквир као подршку.</p> <p>Предвиђен је као мера 5.2.1 "Успостављање фонда за одрживи и интегрални урбани развој." Извори финансирања дати у тексту примедбе, представљају само део извора, а дати су на основу резултата са радионице „Извори финансирања” одржане 25.06.2018. године (фуснота на страни 44. Предлога Стратегије)</p>
<p><i>На регионалном нивоу могуће је обезбедити подршку јединицама локалне самоуправе за припрему, имплементацију и праћење имплементације ЛУС и приоритетних пројеката урбаног развоја уговарањем сета посебних услуга са АРРА или појединим градским управама.</i></p> <p>Шта се подразумева под регионалном нивоу. Како се формира и пуни регионални буџет и опредељују средства за урбани развој? Како се врши расподела средстава из регионалног буџета? Ово је „празно слово на папиру“. Може да функционише само у Београду, ако се градски истовремено третира и као</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>У делу 7.4.1 ће се додаје термин међуопштински ниво поред регионалног нивоа.</p>

<p>регионални за општине града Београда.</p> <p>Ово је бесмислено, ако не постоји јасно дефинисана обавеза, а не само <i>могуће је обезбедити подршку</i>. Нажалост, у овој земљи, када је у питању регион, не зна се ни шта је, ни чему служи, а камоли чија би ово била обавеза са „регионалног нивоа“.</p>	
<p><i>Национални савет за урбани и просторни развој (у даљем тексту: Национални савет) фомираће Влада Републике Србије на предлог Министарства надлежног за урбани развој. Основни задатак Националног савета је да прати и усмерава спровођење Стратегије, разматра трогодишње акционе планове за њено спровођење и трогодишње извештаје о њеном остваривању и, према указаној потреби, предлаже измене Стратегије.</i></p> <p>Шта значи <i>и, према указаној потреби, предлаже измене Стратегије?</i> На који начин ЈЛС и преко њих грађани утичу на стратегију и утврђивање приоритетних циљева. Још једна одредница у централистичком стилу која је у потпуној супротности са интенцијом доношења стратегије интегралног урбаног развоја и партиципацијом грађана у процесу урбаног развоја. Где је Стална конференција градова и општина?</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>У овом кораку није могуће додатно прецизирати наведене ставке из примедбе, али ће свакако бити разматране у даљем поступку.</p>
<p>9. Славко Лукић, Регионална развојна агенција Златибор</p> <p>4.11.2018.</p>	
<p>Додао бих одредницу Медјуопштински-регионални развој, јер веома често су теме, инвестиције, пројекти, одрживог и урбаног развоја нешто што је предмет медјуопштинског споразума, или регионалне стратегије и тичу се веише општина, или региона у целини. Зато је то најслабија карика у одрживом развоју јер је тешко ускладити две општине и на малим и великим пројектима.</p> <p>Има низ примера који показују да су то највећи изазови у одрживом и урбаном развоју.</p> <p>Она може бити додата и у другим поглављима, на пример: животна средина; регионални приступи у управљању комуналним отпадом, регионалне депоније, регионална постројења за пречишћавање отпадних вода,...То поглавље у преговорима има најнижу оцену. Остале одреднице покривају надлежности општина, а и најважније области одрживог и урбаног развоја.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>У мери 5.1.6 додаје се међуопштинска сарадња.</p>

10. Милица Максић, Ниш

19.10.2018.

<p>Стр 19: 4.1.1.4. Развој браунфилд локација</p> <p>Осим проблема, могу се нагласити и позитивне стране процеса у Србији:</p> <ul style="list-style-type: none">- Просторни план РС је разрадио ову тематику и дао смернице за ниже нивое;- Поједини градови (нпр. град Ниш), увели су ову тематику у своје развојне документе и планове. <p>У делу: "Комплексност реактивирања браунфилда....", пре комуникације, већи проблеми у Србији су имовинско-правне природе.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Стр. 25: 4.1.4. Демографске промене и становање</p> <p>У овом делу се могу навести и позитивна искуства у градовима широм Србије формирањем градских стамбених агенција, увођењем програма за социјално становање. Широм Србије рађени су урбанистички планови за ромска насеља које је финансирала Европска унија.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Део текста у делу 4.1.4.2 ће бити преформулисан на основу додашњих искустава градова с тим што су агенције суочене са гашењем и недостатком средстава.</p>
<p>Стр. 26: 4.1.5. Саобраћај и техничка инфраструктура</p> <p>У делу бицикличког саобраћаја, проблем у Србији представља наслеђена урбана матрица и немогућност провлачења бицикличких стаза.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Стр. 27: 4.1.5.2. Водна инфраструктура</p> <p>У анализи стања има доста речи о покривености мрежом, али ниједан податак о акумулацијама за водоснабдевање из којих се снабдевају насеља. Последњих година велики број акумулација покривен је планском документацијом (Селова, Врутци, Првонек, Јелашница, Ћелије, итд).</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Водоакумулације нису у урбаним подручјима, па су стога оне на националном нивоу планарања простора тема Просторног плана Републике Србије.</p>
<p>Стр. 31: 4.1.7. Културно наслеђе и урбани идентитет</p> <p><i>"У пракси просторног и урбанистичког планирања може се препознати проблем неадекватног третмана културних добара – као изолованих ентитета без планираних релација са широм околином која чини њихов контекст. "</i></p> <p><i>"Актуелна пракса планирања у Републици Србији не афирмише културно наслеђе као важан развојни ресурс."</i></p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Сматрам да је ове реченице потребно преформулисати. Велики број просторних и урбанистичких планова је квалитетно урађен, са дефинисаним зонама заштите, разматрајући релације са ширим окружењем и са развојном компонентом културног наслеђа. Надлежне институције (Републички завод за заштиту споменика културе, надлежни заводи за заштиту споменика културе) активно су учествовали у изради планова.</p> <p>У делу анализе предлажем допуну навођењем да међународни документи нису интегрисани у законски оквир, посебно за Светску баштину. Проблем представљају и управљачи, који немају довољно финансијских средстава за развој локалитета, а понекад се налазе и у другој општини.</p>	
<p>Стр. 66: Дужина и број уређених бицикличких стаза у урбаном подручју у односу на план уређења</p> <p>Предлажем да се "план уређења" усагласи са терминологијом Закона о планирању и изградњи.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Стр. 77: СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ V: УПРАВЉАЊЕ УРБАНИМ РАЗВОЈЕМ</p> <p>Предлажем да се овај део детаљније разради већим бројем показатеља. Време потребно за добијање грађевинске дозволе није довољан показатељ за управљање урбаним развојем.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>11. Даница Лаћарац, Национална асоцијација зелених кровова и тераса</p> <p>30.10.2018.</p>	
<p>мера 2.1.5 - Предлог: Стратешки размотрити предефинисање досадашњих кључних параметара који су коришћени у урбанистичкој пракси, с обзиром на укупну постојећу слику урбаних насеља у Србији:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. повећање температуре у градовима 2. лоша инфраструктурна опремљеност 3. запостављена комуникација (јавни, колски и бициклички и пешачки // и међусобан однос мирујућег и активног) 	<p>Не прихвата се</p> <p>Овде је реч о урбанистичким параметрима који регулишу уређење насеља. Наведене појаве третиране су кроз мере које се односе на климатске промене, техничку инфраструктуру и мобилност.</p>
<p>мера 3.3.3 - Напомена: Стратешки гледано унапређење енергетске ефикасности постојећег стамбеног фонда може да има вишезначне позитивне ефекте на урбано ткиво у целини с тим у вези дефинисање приоритетних подручја је једна од кључних стратешких активности. У пракси, као</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Ова мера из правца дрштвено благостање се обједињује са мером 4.1.6 из правца заштита животне средине у оквиру</p>

<p>најефектнији модел се показује Пресек кључних аспеката:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. климатолошки аспект („urban heat island“ зоне) 2. енергетски аспект (зоне високих потрошача) 3. социолошки аспект (зоне нижих социјалних група) 	<p>утицаја на климатске промене, а у приоритетним подручјима се посматра интегрално као што је и предложено напоменом предлагача примедбе.</p>
<p>Стратешки правац IV – Квалитет животне средине:</p> <p>Примери: Било да је у питању ублажавање климатских промена или прилагођавање истим у сегменту урбаног развоја, а у погледу квалитета животне средине приоритетне области које се у пракси како на европском тако и америчком континенту третирају свеобухватно и респективно су следеће:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повећање температуре у градовима 2. Утрошак енергије на хлађење и грејање 3. Способност прихватања атмосферских вода <p>А затим и</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Квалитет ваздуха 5. Биодиверзитет <p>С тим у вези предложене мере, респективно, треба да имају за циљ позитиван утицај на сваки од поменутих приоритетних сегмената.</p> <p>Посебан значај у сваком од ових домена има зелена инфраструктура, пре свега зелени кровови и инфраструктурни модели „кишне баште“.</p> <p>Увид: Предложен пакет мера у оквиру анализираних докумената третира делимично и нереспективно горе поменуте сегменте.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Теме ублажавања и прилагођавања на климатске промене су обрађене према методологији који препоручује УН Хабитат и ОЕЦД у документу <i>Global State of National Urban Policy</i> из 2018. године на стр. 35-37. Сповођењем активности у оквиру мера за ублажавање климатских промена ће се позитивно деловати на промене у температури градова и на утрошак енергије за хлађење. Способност прихватања атмосферских вода је обухваћено мером 4.2.2 која у измењеној верзији постаје мера 4.2.1. Квалитет ваздуха и биодиверзитета су респективно мере за ублажавање и прилагођавање на климатске промене.</p>
<p>12. Бобан Познанић, Нови Сад</p> <p>4.11.2018.</p>	
<p>Из анализа које су презентоване у овом процесу, истакао бих недостак одређених информационих основа као кључну препреку ка било којем будућем процесу. Успостављење информационих основа може бити почетни корак, који се чак и току самог процеса може унапређивати, за даље подухвате. Након што се успостави ефикаснији и потпунији систем информација биће могуће брже доношење одлука заснованих на чињеницама.</p> <p>За предузимање одређених корака верујем да већ постоје основе. Као најефикаснији корак видим већи фокус на саму едукацију. Посматрањем табела које</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>У контекстуалној анализи недостаје преглед активности у области информационих и комуникационих технологија и генерално анализа у области управљања урбаним развојем. Ипак, управљање урбаним развојем је издвојено као посебан стратешки правац са четири пакета мера од којих се један односи на дигитализацију</p>

<p>детаљније описују стратешке правце дефинисане Стратегијом приметио сам већу наклоност ознакама усмереним ка подстицању(П) на местима где би и ознака едукације(Е) могла бити присутна. Каснијим прослеђивањем и постављањем Стратегије јединицама локалне самоуправе верујем да би недостатак средстава могао представити фактор успоравања остваривања активности. Сама едукација би могла бити учинковитији и јефтинији начин промене тренутног стања.</p>	<p>(пакет мера 5.4 на страни 43). Такође поглавље 7.5 у делу о спровођењу стратегије на стр. 63 се односи на комуникацију и дигитализацију.</p> <p>Мере које се односе на едукацију су веома значајне и у складу са примедбом је промењен тип неких мера.</p>
<p>13. Наташа Глигоријевић, Центар за одрживи развој 5.11.2018.</p>	
<p>Пакет мера 5.2 Унапређења управљања јавним финансијама за одрживи и интегрални урбани развој, у мери 5.2.2. - поред свега наведеног додати следеће: успостављање праксе поступака зелених јавних набавки или примена критеријума зелених јавних набавки или само додати зелене јавне набавке.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Зелене јавне набавке ће бити предмет Акционог плана као разрада мере 5.2.2 што је већ и предвиђено стратегијом у оквиру мере унапређења система јавних набавки, а као критеријум еколошке прихватљивости је допуњено у делу 7.3.3</p>
<p>14. Ана Николов, Институт за прекограничну сарадњу 5.11.2018.</p>	
<p>Послат прилог „Допринос младих изради Националне стратегије урбаног развоја Републике Србије”.</p>	<p>Преузима се следећи цитат:</p> <p>„Град који пружа услове за достојанствен живот и задовољење свих потреба како својих грађана, тако и грађана свог гравитационог простора, уз једнаке могућности избора за све, који представља простор за изградњу инклузивне, интерактивне и креативне заједнице, интегришући све слојеве свог настајања кроз историју.”</p> <p>којим се замењује претходна визија стратегије.</p>

**15. Ана Илић, Налед
6.11.2018.**

Додавање четвртог показатеља исхода за Пакет мера 1.1 Унапређење услова за локални одрживи економски и урбани развој, у оквиру Стратешког правца I: Одрживи економски развој, и то:

- Показатељ исхода: Број градова (и/или јединица локалне самоуправе) које су сертификоване као ЈЛС са повољним пословним окружењем, према BFC SEE методологији

или

- Број градова (и/или јединица локалне самоуправе) које испуњавају најмање 75% критеријума за добијање сертификата о повољном пословном окружењу, према BFC SEE методологији.

Прихвата се

Показатељ исхода бр. 4

**16. Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине
од 7.11.2018.**

Стр 4. Поглавље 2. Политика урбаног развоја.

На почетку поглавља се помиње Национална политика урбаног развоја. Није јасно шта она представља, јер није дефинисана Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/18).

Прихвата се

Извршене корекције текста. Појашњено је да је политика урбаног развоја јавна политика, што је у складу са чланом 10. и 11. Закона о планском систему.

Стр 4. Поглавље 2. Политика урбаног развоја.

У тексту Стратегије је наведена следећа формулација: „*Питања која се тичу свих урбаних насеља у Републици Србији, као и дефинисање опитних решења на нивоу државе, која формирају основ за деловање на локалном нивоу су оно чиме се баве ППРС и НПУР, правећи битну разлику између онога што је домен локалног деловања, без обзира на ранг проблема или питања, и онога што се ради у сарадњи са нивоом државе, или за шта државни ниво дефинише оквир. Овај оквир дефинише стратегија урбаног развоја као документ јавне политике у складу са ЗоПС.*“ Из наведене формулације није јасно који оквир дефинише Стратегија. Такође, нејасно је како се истим обухватом питања и проблема баве и Просторни план Републике Србије и Национална политика урбаног развоја.

Не прихвата се

Стратегија дефинише државни оквир за урбани развој. Имајући у виду да је ово прва стратегија урбаног развоја на државном нивоу, до сада је тај оквир дефинисао Просторни план Републике Србије. Имајући у виду интензитет урбанизације и све већи значај урбаног развоја, тема урбаног развоја се обрађује детаљније у посебном документу који је Стратегија урбаног развоја. Ове чињенице су наведене на претходној страни Стратегије у поглављу Увод, па их стога није потребно понављати.

<p><u>Стр. 6. Поглавље 2. Политика урбаног развоја</u></p> <p>Наведени подциљеви Циља 11 Агенде 2030, нису добро преведени, када се упореде са оригиналним документом на енглеском језику. Потребно извршити корекцију и допуну превода.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Превод подциљева је скраћен на основу превода доступног на интернет страници Народне скупштине.</p>
<p><u>Стр. 10. Поглавље 3. Методологија израде стратегије</u></p> <p>У поглављу не постоји потпоглавље које се односи на примењену методологију, већ само потпоглавља везана за приступ и кораке израде стратегије. Потребно допунити или преформулисати наслов поглавља.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 14. Поглавље 3.2. Кораци у изради стратегије</u></p> <p>У тексту Стратегије је написано следеће:</p> <p><i>„Јавна расправа на Нацрт документа је одржана од 15. октобра до 4. новембра 2018. године, са презентацијом у Привредној комори Србије у Београду 22. октобра 2018. године. Документ је био доступан и свим заинтересованима и изложен на сајту МГСИ, е-управе и GIZ/AMBERO пројекта. У току септембра и октобра Радни тимови су радили на корекцији документа по приспелим сугестијама и примедбама са јавне расправе. Након тога документ је упућен ресорним министарствима и републичким институцијама на мишљење како би био прослеђен Влади на усвајање.“</i></p> <p>Према цитираном тексту корекције документа према сугестијама и примедбама са јавне расправе (септембар и октобар) су вршене пре јавне расправе (15.10.2018.-04.11.2018.).</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр 15. Поглавље 4. Анализа стања урбаног развоја</u></p> <p>У тексту Стратегије је наведено следеће:</p> <p><i>„У Стратегији су под термином „урбана насеља” обухваћени центри јединица локалне самоуправе, остала урбана насеља која су у статистици категорисана као градска насеља, као и бањска насеља.“</i></p> <p>Потребно дефинисати која статистика је коришћена за категоризацију насеља, као и на основу чега се дефинишу бањска насеља.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Наведено је да је коришћена пописна статистика, а бањска насеља треба посматрати у складу са Законом о бањама.</p>
<p><u>Стр. 24. Потпоглавље 4.1.4.1. Демографске промене градских насеља.</u></p>	<p>Прихвата се</p>

<p>У тексту Стратегије је наведено следеће:</p> <p><i>„Република Србија потврђује општи тренд да је контингент старог становништва нјабрже растућа популациона категорија. Увај процес је посебно евидентан од средине 1980-их година. Ове промене, које указују на изразито демографско старење, посебно је изразито од базе старосне пирамиде. Тако је на пример, број становника млађих од 15 година опао је у 2011. години за око 152.000 у односу на 2002. годину, док се удео старих лица повећао за око 10.000.“</i></p> <p>Доста граматичких грешака и нејасне реченице. Потребно поправити.</p> <p><u>Стр.39. МЕРЕ У СКЛОПУ ПАКЕТА МЕРА</u></p> <p>У мерама број 1.3.4. и 1.4.2. извршити корекцију формулације додавањем и нивоа надлежности Аутономне покрајине Војводине, на следећи начин:</p> <p>„1.3.4. Успостављање управљачко-организационих механизма, изградња институционалних и кадровских капацитета за развој браунфилда, координација надлежности између ЈЛС, покрајинских и националних институција, укључивање заинтересованих актера и јавности“.</p> <p>„1.4.2. Унапређење законодавног и институционалног оквира за ИЗ, јачање институција за подршку ИЗ/ИП, координацију ЈЛС, покрајинских и националних институција“.</p>	
<p><u>Стр. 41.</u></p> <p>Треба да пише Стратешки правац IV, а не стратешки правац III.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр.43</u></p> <p>Треба да пише Стратешки правац V, а не стратешки правац III.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 43. МЕРЕ У СКЛОПУ ПАКЕТА МЕРА</u></p> <p>У мери број 5.2.2 извршити корекцију формулације додавањем нивоа надлежности Аутономне покрајине Војводине, на следећи начин:</p> <p>„5.2.2. Укључивање урбаних и просторних интервенција у пројектно буџетирање на националном и покрајинском нивоу и нивоу ЈЛС, унапређење система јавних набавки, ЈПП.“</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 43. МЕРЕ У СКЛОПУ ПАКЕТА МЕРА</u></p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Нејасна је формулација мере 5.3.3., односно о каквој врсте мере се ради (изради, унапређењу, усаглашавању са нечим и сл.).</p> <p>У тексту Стратегије је написано само следеће:</p> <p><i>„5.3.3. Локалне стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја и обнове урбаних зона и делова насеља који су изложени девастационим процесима, обнове и заштите стамбеног фонда, објеката и целина градитељског и урбаног наслеђа, унапређења приступа социјалним услугама, унапређења техничке инфраструктуре и др.“</i></p> <p>Потребно кориговати текст</p>	
<p><u>Стр. 43. МЕРЕ У СКЛОПУ ПАКЕТА МЕРА</u></p> <p>У мери број 5.4.2 извршити корекцију формулације додавањем нивоа надлежности Аутономне покрајине Војводине, на следећи начин:</p> <p><i>„5.4.2. Координиран развој информационих система за потребе управљања територијом, урбаним развојем и грађевинским земљиштем, на националном, покрајинском и локалном нивоу“</i></p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 43. МЕРЕ У СКЛОПУ ПАКЕТА МЕРА</u></p> <p>Мером 5.4.5. предвиђено је формирање обједињене процедуре за израду планских докумената, озакоњење бесправно изграђених објеката, издавање грађевинских дозвола, увођење озакоњених објеката у порески систем, регистрацију стамбених заједница и решавање стамбених потреба. Није могуће све наведено повезати у један систем процедура, с обзиром на различите процедуре и надлежности институција. Посебно није могуће повезати процедуру израде планских докумената са поступком издавања грађевинских дозвола и озакоњења објеката.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Ово су елементи јединственог концепта који су међусобно повезани и зависни један од другог. Али баш из разлога што су ово одвојени сегменти процедуре у тексту су процедуре наведене у множини. Ради појашњења да се ради о међусобно повезаним процедурама које су набројане, ставиће се две тачко „:“.</p>
<p><u>Стр. 46. Табела 6.4.1. Приоритетно подручје 1</u></p> <p><u>Б3 Извори финансирања за урбани развој</u></p> <p>За приоритетна подручја браунфилд локација нису наведене могућности финансирања из Покрајинског нивоа: Покрајински секретаријат за финансије, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и Управа за капитална улагања.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 47. Табела 6.4.2. Приоритетно подручје 2</u></p> <p><u>Б1 Могућности примене пакета мера</u></p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Наведени пакет мера 2.2. се односи на Уређење културне баштине и културе и мере у склопу њега нису примењиве на бесправно изграђене подручја насеља. Потребно исправити.</p> <p>Такође, потребно је допунити са пакетом мера 2.5. Јачање и унапређење управљања рурално-урбаним везама, јер су примарни типови наведени за Приоритетно подручје 2 управо приградска насеља и контактено рурално подручје.</p>	
<p><u>Стр. 47. Табела 6.4.2. Приоритетно подручје 2</u></p> <p><u>Б3. Извори финансирања за урбани развој</u></p> <p>У изворима финансирања за бесправно изграђене и неуређене рубне урбане зоне нису предвиђена средства ЈЛС и Аутономне покрајине Војводине.</p>	
<p><u>Стр. 49. Табела 6.4.3. Приоритетно подручје 3</u></p> <p><u>Б3. Извори финансирања за урбани развој</u></p> <p>У изворима финансирања за урбане структуре, урбане матрице и централне урбане зоне нису предвиђена средства ЈЛС и Аутономне покрајине Војводине.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Наведено је у фусноти на страни 45: На основу резултата са радионице „Извори финансирања” одржане 25.06.2018. године.</p>
<p><u>Стр. 51. Табела 6.4.5. Приоритетно подручје 5</u></p> <p><u>Б3. Извори финансирања за урбани развој</u></p> <p>У изворима финансирања за насеља или делове насеља изложени проблемима заштите животне средине и климатским променама као могући извори финансирања се наводе национални и међународни. Није наведен покрајински ниво финансирања.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Наведено је у фусноти на страни 45: На основу резултата са радионице „Извори финансирања” одржане 25.06.2018. године.</p>
<p><u>Стр. 52. Табела 6.4.6. Приоритетно подручје 6</u></p> <p><u>Б3. Извори финансирања за урбани развој</u></p> <p>У изворима финансирања за просторне целине са културним и градитељским наслеђем, важним реперима културног и историјског развоја урбаног насеља/групације урбаних насеља</p> <p>нису предвиђена средства Аутономне покрајине Војводине.</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Наведено је у фусноти на страни 45: На основу резултата са радионице „Извори финансирања” одржане 25.06.2018. године.</p>
<p><u>Стр. 58. Потпоглавље 7.3.1. Распољиви и очекивани извори финансирања</u></p> <p>Потребно је у допунити текст са покрајинским нивоом, на следећи начин:</p> <p>„мешање/комбиновање финансијских извора – путем којег национални, покрајински и локални ниво управе могу да привуку приватни финансијски капитал</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>користећи средства стимулација и подстицаја из јавних финансија за промену односа ризика – повраћаја улагања капитала, ЈПП и тзв. „инвестиционо возило” могу играти важну улогу у утврђивању доказа или услова за комерцијални повраћај (<i>blending</i>).“</p>	
<p><u>Стр. 65 Потпоглавље 7.6. Показатељи учинка за праћење остваривања стратегије</u></p> <p>У тексту Стратегије је наведено следеће:</p> <p><i>„Листа ће се проширивати показатељима резултата када ЈЛС започну са доношењем и реализацијом пројеката урбаног развоја у складу са Стратегијом.</i></p> <p><i>Поред основног почетног сета показатеља учинка на нивоу урбаног насеља, велики је број показатеља значајних за будућу анализу, праћење и оцењивање урбаног развоја које треба успоставити за области економског развоја, социјалног развоја и праћење стања животне средине.“</i></p> <p>У тексту није дефинисано на који начин ће се вршити проширивање листе показатеља у самој Стратегији, изменама и допуна/израдом нове Стратегије, или израдом акционог плана у складу са Законом о планском систему Републике Србије.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Издајује се реченица: „Листа ће се проширивати показатељима резултата када ЈЛС започну са доношењем и реализацијом пројеката урбаног развоја у складу са Стратегијом.”</p>
<p><u>Стр. 66. Табела 7.6.2. Преглед основних показатеља исхода –на нивоу посебних циљева</u></p> <p>Показатељи исхода који се односе на Стратешки правац II-Уређење урбаних насеља нису усклађени са Пакетом мера за дати стратешки правац.</p> <p>Конкретно Пакет мера 2.2. се односи на уређење културне баштине и културе, а показатељ за његово праћење је број станова у обновљеним подстандардним или неуређеним стамбеним насељима и целинама (за сваку годину реализације програма обнове насеља), што нема никаквих додирних тачака.</p> <p>Са друге стране за Пакет мера 2.1. који се односи на унапређење квалитета уређења и идентитета централних урбаних зона и јавних простора, као један од показатеља за мерење ефеката је укупна средстава (приватна и јавна) утрошена на заштиту, очување и конзервацију градитељског наслеђа, који је меродавнији за Пакет мера 2.2. Уређење културне баштине и културе.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 67. Табела 7.6.2. Преглед основних показатеља исхода –на нивоу посебних циљева</u></p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Показатељ за пакет мера који се</p>

<p>У показатеље исхода за пакет мера 3.3. треба пребацити показатељ Број станова у обновљеним подстандардним или неуређеним стамбеним насељима и целинама (за сваку годину реализације програма обнове ових насеља).</p>	<p>односи на становање је у међувремену преформулисан</p>
<p><u>Стр. 67. Табела 7.6.2. Преглед основних показатеља исхода –на нивоу посебних циљева</u></p> <p>Показатељи исхода за Стратешки правац IV-Квалитет животне средине нису у складу са дефинисаним пакетом мера за овај стратешки правац. Наиме за овај стратешки правац је дефинисано 3 пакета мера (4.1, 4.2 и 4.3) док су у табели Показатељи ефеката наведена само два пакета мера (4.1. и 4.2.). Недостају показатељи за пакет мера 4.3.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p><u>Стр. 67. Табела 7.6.2. Преглед основних показатеља исхода –на нивоу посебних циљева</u></p> <p>Као једини показатељ за Стратешки правац V-Управљање урбаним развојем наведено је време добијања грађевинске дозволе. Ово није најмеродавнији, а свакако ни једини показатељ који је могуће пратити, а који указује на унапређење управљања урбаним развојем. На пример неки од параметара могу да буду: количина средстава одвојених за израду планске документације, број урађених планских докумената, покривеност територије планском документацијом (%) и број приоритетних пројеката за које су израђени урбанистички планови и сл.</p>	<p>Делимично се прихвата</p> <p>Одређени су показатељи за сва четири пакета мера у оквиру овог стратешког правца.</p>
<p><u>АНЕКС III</u></p> <p><u>1.1.15. АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА</u></p> <p>Нису довољно детаљно и адекватно наведени извори финансирања са ниво Аутономне покрајине Војводине. Потребно је детаљније обрадити и допунити ово поглавље, потенцијално раздвојити по Покрајинских секретаријатима.</p> <p>У списку конкурса, на пример, нису наведени следећи конкурси АПВ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкурс за суфинансирање пројеката локалних самоуправа за израду планске и техничке документације; • Конкурс за суфинансирање пројеката у области заштите животне средине; • Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката у области водоснабдевања и заштите вода; 	<p>Делимично се прихвата</p> <p>У текст ће бити унети наведени конкурси.</p>

• Конкурс за доделу бесповратних средстава локалним самоуправама са територије АП Војводине, за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала;• Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава микро и малим привредним друштвима и предузетницима који своју делатност обављају у оквиру креативне економије за субвенционисање трошкова набавке машина, опреме или софтвера;• Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката у области комуналне хидротехнике	